
Горбова О. В.

Кафедра «Комп'ютерні інформаційні технології», Український державний університет науки і технологій (м. Дніпро, Україна)

Щербатюк Т. Г.

Наукова бібліотека, Український державний університет науки і технологій (м. Дніпро, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДКРИТОГО ЕЛЕКТРОННОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: СПІВПРАЦЯ ВИКЛАДАЧІВ ТА БІБЛІОТЕКАРІВ ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ

Навчання в сучасних реаліях складається переважно із трьох складових: вільний доступ до інформації, дистанційне навчання та відкрита освіта. Дистанційне навчання складає відносини студент-викладач, а відкрита освіта тісно пов'язана з активним застосуванням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій, які створюють перспективи створення відкритого електронного освітнього простору в межах об'єкту освіти.

Ключові слова: освітній простір науковця; дистанційна освіта; вільний доступ; університет в електронному просторі; відкриті освітні ресурси

Gorbova O. V.

Department of Computer Information Technologies, Ukrainian State University of Science and Technologies (Dnipro, Ukraine)

Shcherbatiuk T. G.

Scientific Library, Ukrainian State University of Science and Technologies (Dnipro, Ukraine)

PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF OPEN ELECTRONIC EDUCATIONAL SPACE: COOPERATION OF TEACHERS AND LIBRARIANS OF EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

In modern realities, education consists mainly of three components: free access to information, distance learning and open education. Distance learning is a student-teacher relationship, but open education is closely related to the active use of modern information and telecommunication technologies, which create prospects for the creation of an open electronic educational space within the educational facility.

Keywords: educational space of a scientist; distance education; free access; university in electronic space; open educational resources

Сучасне навчання у закладах вищої освіти спрямоване на використання правил та норм, що направлені на здобуття якісної освіти. Основними принципами такого нового освітнього простору на даний момент є:

-
- використання якісних та цікавих освітніх програм;
 - розвиток м'яких навичок навчання у студентів;
 - створення цікавого, креативного та мотивувального простору для студентів у навчанні.

Всі ці моменти і створюють освітній простір вищого навчального закладу, закликаючи нас створювати сучасні цікаві умови у навчанні та спонукати студента до отримання якісної освіти після вибору майбутньої професії.

Крім цього, такі аспекти, як:

- стрімкий розвиток цифровізації;
- використання нових інформаційних платформ та технологій;
- досвід останніх років використання дистанційної форми навчання;
- активне впровадження інклюзивної освіти в Україні та світі;
- забезпечення доступності якісної інформації в кризових умовах (пандемія, воєнні дії тощо),

створили передумови для інформатизації та створення відкритого електронного освітнього простору під час як навчання, так і наукових досліджень.

Сучасний студент для отримання якісної освіти, за попередньо описаними принципами, має одночасно доступ до багатьох напрямів сучасних інструментів цифровізації. До них можна віднести:

- системи дистанційного навчання (платформи);
- відкритий електронний освітній простір;
- інформаційні блоги;
- професійну літературу та бази знань;
- тощо.

Ці наведені компоненти тісно пов'язані між собою та створюють якісні передумови саморозвитку та самоосвіти.

На даний момент системи дистанційного навчання представлені багатьма виробниками програмного забезпечення. Ці системи задають напрям навчання дисципліни, створюють умови навчання та співпраці студент – викладач. Як правило, на таких платформах створюються курси з повним структурованим переліком лекцій та практичних занять, що і задають вектор навчання студента. Проте цей курс – це лише вектор навчання і не обмежується лише його інформатизацією, у курсі не завжди надана повна інформація, і виникає потреба у додаткових інформаційних ресурсах. Звісно, можна

звернутися до інших джерел інформації. Наприклад, наукових статей або міжнародного електронного освітнього простору. Але ці джерела майже завжди є платними, і отримання до них доступу займає чимало зусиль, часу, фінансових вливань. Тому і виникає потреба у зверненні до відкритих електронних освітніх ресурсів.

Процес створення нового матеріалу у відкритому доступі (підручника, курсу, методичних вказівок, тощо) складається з таких етапів:

1. Дослідження та підготовка – мета створення матеріалу, визначення цільової аудиторії, споживача, наповнюваність матеріалу (що повинно бути в книзі/курсі, в якому вигляді: аудіо, відео, інтерактивні завдання, тести тощо).

2. Проектування – дослідження простору відкритих освітніх ресурсів у необхідній предметній галузі (виявлення вже існуючих потрібних курсів/підручників, пошук необхідних матеріалів).

3. Авторське право та відкрите ліцензування.

4. Розробка.

5. Публікація і розповсюдження.

Практично на всіх етапах цього процесу викладач нашого університету може звернутися за консультацією та допомогою до фахівців в цій галузі, а саме до наукової бібліотеки Українського національного університету науки і технологій (УДУНТ). Яка останні декілька років активно розвивається в цьому напрямку та має багато напрацювань:

- є активним членом ENOEL (європейської мережі бібліотекарів відкритої освіти);
- на сайті наукової бібліотеки розроблена та постійно оновлюється, доповнюється сторінка із вичерпною інформацією по відкритих освітніх ресурсах (<https://library.diit.edu.ua/uk/page/OER>);
- консультацій на тему авторського права та відкритого ліцензування. Допомога у пошуку необхідної інформації у міжнародних базах відкритих освітніх ресурсів;
- створення відео уроків на тему відкритих освітніх ресурсів «ВІДКРИТА ОСВІТА І ВІДКРИТІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ», де розкриваються всі сторони і аспекти цієї теми (<https://www.youtube.com/playlist?list=PL5JyULTHzcTTIgWcJh6Um-TIDeTbpG34d>);
- активно розвивається галузь цифрового видавництва. Викладачі отримують послуги модерації та редагування матеріалу, доведення його до кінцевого стану, видавництва та інтеграції отриманого продукту до міжнародних баз відкритих освітніх ресурсів.

Створення відкритого електронного освітнього простору надає умови використання професійної інформації та формує у студента навички роботи з інформацією: знання методів пошуку, зберігання, обробки, представлення, систематизації, аналізу, оцінки інформації тощо.

На теперішній час існують певні перспективи розвитку відкритого електронного освітнього простору для України. Україна наразі стає сильною, духовно розвиненою Державою, задає вектор поточного соціально-економічного розвитку та всієї системи освіти в цілому. Маючи такі перспективи розвитку, можна сказати про відкритий електронний освітній простір, що має великі перспективи розвитку як елемент відкритої освіти. До них можна віднести:

- елементи відкритої освіти можуть широко використовуватися у дистанційній освіті та самоосвіті;
- завдяки відкритому електронному простору можна подолати проблему браку якісних навчальних та навчально-методичних матеріалів;
- відкритий освітній простір надасть змогу колективної роботи над навчальними та навчально-методичними матеріалами всіх учасників освітнього процесу.

Таким чином, вільний доступ до інформації, дистанційне навчання та відкрита освіта створюють умови для впровадження освітніх взаємозв'язків до єдиного освітнього простору серед науковців та викладачів. Сьогодні, створюючи відкритий освітній простір, вирішується питання комунікації студент – викладач – науковець – суспільство, тим самим встановлюються міцні зв'язки між складовими сучасної освіти, що мають на меті розвиток, навчання та перспективи розвитку суспільства у обраній галузі.